

Lenka ČERNÁ, *Smilnice a matky vražednice. Svobodné matky v 17. a 18. století*, Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2008, 86 s.

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce *Smilnice a matky vražednice. Svobodné matky v 17. a 18. století* se zabývá osudy žen, které se v tomto období dopustily těchto provinění, a sleduje do jaké míry bylo spáchané smilstvo spouštěcím mechanismem k následné marginalizaci dotyčné dívky. Stranou pozornosti nenechává ani otázku illegitimity a různých způsobů fungování sociální kontroly. Autorka pracovala nejen s trestně právními prameny vzniklými z činnosti městských soudů v Kasejovicích a Nepomuku uloženými v Státním okresním archivu v Plzni, ale také s evidenčními prameny, které umožnily sledovat další osudy žen v době po spáchaném přečinu. Vyzdvihnout je třeba skutečnost, že Lenka Černá pracovala i s cizojazyčnou literaturou. Podobně využila i poznatků současné medicíny k bližšímu přiblížení se problematice abortu a infanticidia.

Po úvodním zasazení své práce do kontextu současného historiografického bádání a charakterizování pramenů a literatury se autorka zabývala procesy (ne)fungování sociální kontroly v raném novověku. Došla přitom k závěru, že i v českém prostředí bylo zřejmě jejím nejslabším článkem venkovské obyvatelstvo, které spouštělo svoji dohlížecí funkci až v okamžiku nějakého závažného narušení pořádku (s. 25). Tuto slabost přitom vysvětluje skutečností, že zpřísněné mravnostní normy ražené od koncilu v Tridentu si jen pomalu razily cestu do povědomí širokých lidových vrstev. Zároveň velmi správně zdůrazňuje i existenci rozdílů mezi psanou normou a realitou (s. 36). V následných pasážích svojí diplomové práce se autorka zabývala i problematikou cti a bezectnosti v raném novověku, přičemž na konkrétních případech do jisté míry popírá teze německého historika Richarda van Dülmena o nevyhnutelné marginalizaci v případě spáchání těchto provinění. Naopak nevyklučuje u „zmrhaných“ žen možnost jejich případné svatby a znovuzačlenění do majoritní společnosti bez nějaké výraznější újmy na cti.

Smilstvo a infanticidium Lenka Černá uchopila nejen jako právní, ale zároveň i jako lékařský problém. Následně se pak pokusila o přiblížení reflexe illegitimity v očích soudobých mužů i žen. Za využití metod historické antropologie, gender history a mikrohistorie ukázala na konkrétních příbězích různé obranné strategie těchto lidí, kterými se snažili bránit nařčení ze spáchání těchto skutků. Infanticidium je z tohoto úhlu možné vidět jako důsledek té nejriskantnější možné obranné strategie provozované ženou. Autorka zároveň, v českém prostředí průkopnický, sledovala i další životní osudy provinilých žen. Otázkou do diskuse

zůstává, jaké byly klíčové faktory, které umožňovaly jejich znovuzačlenění do venkovské pospolitosti. Podobně je zajímavá otázka, do jaké míry se zhoršovala situace těchto žen v případě recidivy. Vadou na kráse čtivě napsané a podnětné diplomové práce jsou tak jen občasné pravopisné chyby (s. 16, 24, 37) a překlepy.

Vzhledem ke koncepční promyšlenosti celé práce, schopnosti autorky pracovat s paleograficky obtížnými prameny a jejich následné zajímavé interpretaci doporučuji diplomovou práci k obhajobě a hodnotím ji známkou **výborně**.

Mgr. Jaroslav Dibelka

České Budějovice 24. 5. 2008